

ПрАТ “ВНЗ “МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ”

Інститут безпеки

МАУП

Кафедра національної безпеки

Затверджую:

Директор Інституту безпеки

Сергій ЛИСЕНКО

“07” серпня 2025 р.

Схвалено на засіданні кафедри

Національної безпеки

Протокол № 1 від 07 08 2025 р.

Заст. зав. кафедри

Іван СЕРВЕНЬКИЙ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ **«ЗАСАДИ ПРОВЕДЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ»**

Спеціальності: **КЗ Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)**

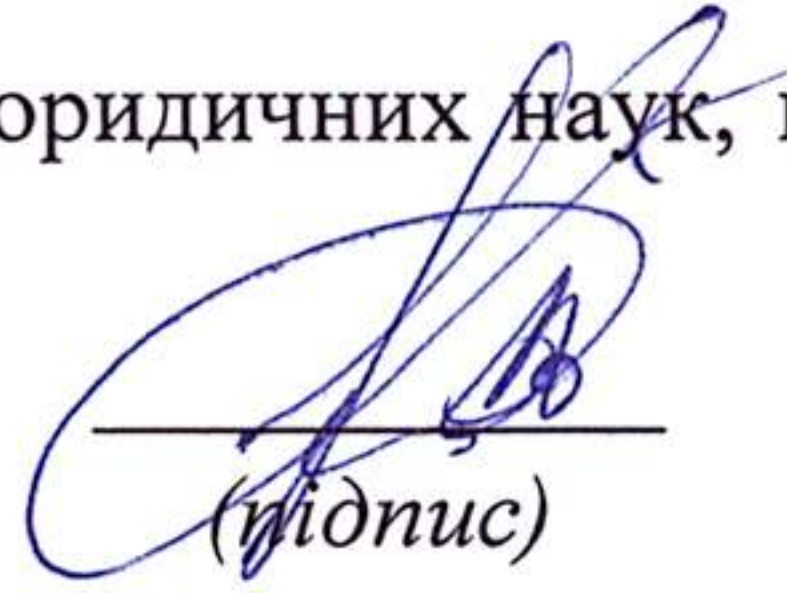
Освітнього рівня: **перший (бакалаврський) рівень**

Освітньої програми: **«Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)»**

Київ МАУП 2025

Розробник силябусу навчальної дисципліни:

Сервецький Іван Васильович - доктор юридичних наук, професор кафедри національної безпеки

(підпис)

Викладач:

Сервецький Іван Васильович - доктор юридичних наук, професор кафедри національної безпеки

(підпис)

Силябус розглянуто на засіданні кафедри національної безпеки
Протокол № 1 від «27» серпня 2025р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Засади проведення спеціальних операцій
Шифр та назва спеціальності	КЗ Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	4 кредита/120 год Лекції : 20 Семінарські заняття: 28 Самостійна робота студентів: 72
Терміни вивчення дисципліни	I семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	екзамен
Сторінка дисципліни на сайті	https://maup.com.ua/assets/files/kafedra/nacbezpeka/sylabus-b/vstup-do-specialnosti-nacionalna-bezpeka.pdf

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

<i>Сервецький Іван Васильович</i>	
Науковий ступінь	доктор юридичних наук
Вчене звання	професор
Посада	Заступник завідувача кафедри національної безпеки, професор кафедри
Дисципліни, які викладає НПП	Основи оперативно-розшукової діяльності, засади проведення спеціальних операцій
Напрями наукових досліджень	Оперативно-розшукова діяльність
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	ORCID: https://orcid.org/0000-0002-5713-8911 Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=9qUOZpMAAAAJ
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	victor.rovnuy.ta@gmail.com
Контактний тел.	+380507417375
Телефон кафедри	
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-bezpeki-prat-vnz-maup/nacionalna-bezpeka/rovnij-viktor-vasilovich.html

Анотація курсу. Курс «Засади проведення спеціальних операцій» спрямований на формування у здобувачів вищої освіти системного уявлення про сутність, завдання та принципи спеціальних операцій, їх місце в системі забезпечення національної безпеки, оборони та правопорядку. У межах дисципліни розглядаються організаційно-правові та методологічні засади підготовки й реалізації спеціальних операцій, класифікація їх видів та етапів, механізми управління силами і засобами, а також взаємозв'язок спеціальних операцій з оперативно-розшуковою діяльністю, військовим управлінням, інформаційною безпекою та міжнародними стандартами. Особлива увага приділяється правовим і етичним аспектам застосування спеціальних заходів, дотриманню прав і свобод людини, а також сучасним викликам у сфері протидії тероризму, гібридним загрозам, кібератакам і кризовим ситуаціям.

Предмет вивчення дисципліни є закономірності організації, функціонування та розвитку системи проведення спеціальних операцій, її інституційно-правове та управлінське забезпечення, механізми взаємодії між державними інституціями, силовими структурами, спецслужбами та міжнародними партнерами, а також методи планування, підготовки, реалізації та аналізу ефективності спеціальних заходів. У центрі уваги перебувають правові гарантії законності застосування сил і засобів, система контролю та координації дій, а також використання отриманої інформації для стратегічного управління та оцінки ризиків.

Метою курсу «Засади проведення спеціальних операцій» є формування у здобувачів вищої освіти базових знань про сутність, принципи, функції та напрями спеціальних операцій, розвиток умінь аналізувати їх правове регулювання та практику застосування, а також набуття навичок оцінювання ефективності заходів у сфері забезпечення державної безпеки, оборони та громадського порядку.

Завдання навчальної дисципліни «Засади проведення спеціальних операцій» полягають у тому, щоб ознайомити студентів із правовою базою та міжнародними стандартами проведення спеціальних операцій, сформувати розуміння їхньої ролі у системі національної безпеки й правопорядку, виробити вміння аналізувати співвідношення правових, організаційних та управлінських механізмів у сфері спеціальних заходів, оцінювати ризики та загрози, що виникають під час їх проведення, а також розвинути здатність застосовувати отримані знання у практичній діяльності. Курс покликаний підготувати ґрунт для засвоєння спеціалізованих дисциплін, що деталізують окремі напрями діяльності спецслужб, силових структур і системи державної безпеки.

Пререквізити навчальної дисципліни. Вивчення навчальної дисципліни «Засади проведення спеціальних операцій» не пов'язане з іншими дисциплінами.

Постреквізити навчальної дисципліни. Знання та уміння, отримані студентами в процесі вивчення навчальної дисципліни «Засади проведення спеціальних операцій», сприяють успішному вивченню здобувачами вищої освіти цілої низки інших навчальних дисциплін, спрямованих на формування професійних знань і умінь: «Теорія безпеки організацій».

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані та професійні завдання та вирішувати практичні проблеми в галузі національної безпеки, що передбачає здійснення кваліфікованого аналізу, пояснення та прогнозування безпекових явищ і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

	ЗК9. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК2. Здатність аналізувати основні напрями забезпечення національної безпеки в державі. СК3. Здатність обґрунтовувати, формулювати та аналізувати основні напрями політики забезпечення національної безпеки. СК5. Здатність оцінювати стан безпеки особистості, суспільства та держави в окремих сферах забезпечення національної безпеки або видах діяльності на основі положень теорії безпеки щодо окремих сфер забезпечення національної безпеки та виду діяльності. СК9. Здатність давати загальну характеристику системі забезпечення безпеки окремої сфери забезпечення національної безпеки або виду діяльності.
Програмні результати навчання (ПРН)	ПРН1. Організовувати професійну діяльність з дотриманням прав і свобод людини і громадянина, поваги до гідності особи, захисту її інтересів, а також законних інтересів суспільства та держави, забезпечення її суверенітету і територіальної цілісності. ПРН11. Планувати та організовувати особисту діяльність в умовах протидії в окремих сферах забезпечення національної безпеки та видах діяльності для забезпечення безпеки окремої сфери і виду діяльності держави та організації. ПРН12. Аналізувати та упорядковувати основні властивості об'єктів безпеки окремих сфер забезпечення національної безпеки і видів діяльності та здійснювати класифікацію загроз об'єктам безпеки, класифікацію та ранжирування джерел загроз і уразливостей безпеки. ПРН13. Розробляти основні положення методів та заходів забезпечення безпеки держави у різноманітних сферах життєдіяльності.

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	К-сть годин, з них:			
		Лекції	Семінарські зан.	Самостійна робота	Методи навчання/методи оцінювання
1 семестр					Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); індуктивний метод; дедуктивний метод; традиційний метод; аналітичний; синтетичний; практичний (робота з фабулами юридичних справ); пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; метод проблемного викладу; частково-пошуковий; дослідницький; інтерактивні
Модуль 1. Теоретико-правові основи спеціальних операцій					
Тема 1.	Поняття, сутність та класифікація спеціальних операцій.	1	1	3	
Тема 2.	Історія становлення та розвиток практики спеціальних операцій у світі та в Україні.	1	1	3	
Тема 3.	Нормативно-правове забезпечення проведення спеціальних операцій.	1	1	3	
Тема 4.	Суб'єкти, повноваження та функції у сфері спеціальних операцій.	1	1	3	

Тема 5.	Принципи законності, необхідності та пропорційності у проведенні спеціальних операцій.	1	1	3	методи (аналіз ситуацій; дискусії, дебати, полеміки; діалог, синтез думок; мозковий штурм; відпрацювання навичок; ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань); моделювання професійної діяльності; інноваційні методи навчання (компетентнісний; проєктно-дослідницький); кейс-метод. Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, реферати); тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань.
Модуль 2. Організація та підготовка спеціальних операцій					
Тема 6.	Етапи планування та організаційні засади спеціальних операцій.	1	1	3	
Тема 7.	Розвідка, аналітичне забезпечення та оцінка обстановки.	1	1	3	
Тема 8.	Взаємодія силових структур і спецслужб у підготовці спеціальних операцій.	1	0	3	
Тема 9.	Технічне та ресурсне забезпечення спеціальних операцій.	1	1	4	
Тема 10.	Роль комунікацій, інформаційних технологій та психологічного впливу.	1	1	4	
Модуль 3. Проведення спеціальних операцій у сфері безпеки та оборони					
Тема 11.	Антитерористичні операції: тактика та правові особливості.	1	1	4	
Тема 12.	Спеціальні операції у сфері протидії організованим злочинності.	1	1	4	
Тема 13.	Операції з ліквідації надзвичайних ситуацій та кризових загроз.	1	0	4	
Тема 14.	Кібероперації та протидія гібридним загрозам.	1	1	4	
Тема 15.	Міжнародний досвід проведення спеціальних операцій та співпраця з іноземними партнерами.	1	1	4	
Модуль 4. Сучасні виклики та перспективи розвитку спеціальних операцій					
Тема 16.	Антитерористичні операції: тактика та правові особливості.	1	1	4	
Тема 17.	Спеціальні операції у сфері протидії організованим злочинності.	2	1	4	
Тема 18.	Операції з ліквідації надзвичайних ситуацій та кризових загроз.	2	1	6	
Тема 19.	Кібероперації та протидія гібридним загрозам.	2	1	6	
Тема 20.	Міжнародний досвід проведення спеціальних операцій та співпраця з іноземними партнерами.	2	1	6	

Модульна контрольна робота				
Всього:		20	28	72
Форма контролю: екзамен				

Зміст самостійної роботи здобувача освіти з навчальної дисципліни «Засади проведення спеціальних операцій» передбачає підготовку до аудиторних занять шляхом опанування матеріалів лекції, вивчення базової і додаткової літератури, періодичних видань, Інтернет-джерел та судової практики, виконання практичних завдань (написання рефератів, аналіз проблемних ситуацій, підготовка результатів власних досліджень до виступу на конференціях, участь в конкурсах наукових робіт, підготовці та публікації наукових статей, тез тощо) протягом семестру; самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни; підготовку доповідей та презентацій за тематикою практичних занять; переклад іноземних текстів установлених обсягів; виконання індивідуальних завдань; підготовку до усіх видів контролю, у тому числі модульних контрольних робіт і підсумкової атестації; підготовку юридичних документів, інші види діяльності, що використовуються в Академії, Інституті і кафедрі.

Зміст самостійної роботи здобувача освіти визначається робочою програмою навчальної дисципліни конкретної навчальної дисципліни, методичними рекомендаціями для завданнями та рекомендаціями викладача.

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементами презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Форми методи контролю.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, уміння використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз законодавства та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- самостійне опрацювання тем;

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; спостереження як метод контролю; тестовий контроль; проблемні ситуації.

Система оцінювання та вимоги.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

1-й семестр

	Поточний контроль знань										Модульна контрольна робота	Залік**	Загальна кількість балів
Теми	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	20	20**	100
Робота на семінарському занятті	10		10		5	10		5	10				
Самостійна робота	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Модульний контроль. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Засади проведення спеціальних операцій» проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі, у вигляді тестування, а саме, тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність на основі аналізу фабул юридичних справ.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з навчальної дисципліни «Засади проведення спеціальних операцій»:

при оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- оцінка «відмінно» (А) ставиться за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% усіх завдань);
- оцінка «добре» (В) ставиться за виконання 80% усіх завдань;
- оцінка «добре» (С) ставиться за виконання 70% усіх завдань;
- оцінка «задовільно» (D) ставиться, якщо правильно виконано 60% запропонованих завдань;
- оцінка «задовільно» (Е) ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- оцінка «незадовільно» (FX) ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %.

Неявка на модульну контрольну роботу – 0 балів.

Вище наведені оцінки трансформуються в рейтингові бали у такий спосіб:

«А» – 18-20 балів;

«В» – 16-17 балів;

«С» – 14-15 балів;

«D» – 12-13 балів.

«Е» – 10-11 балів;

«FX» – менше 10 балів.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни «Засади проведення спеціальних операцій» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі **заліку** (письмово). Студента допускають до семестрового контролю за умови виконання ним усіх видів робіт.

Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума (проста або зважена) балів за змістовими модулями. Залік виставляється за результатами роботи здобувача освіти впродовж усього семестру. Рейтингова оцінка здобувача освіти складається з балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю, заохочувальних балів.

Здобувачі освіти, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку 60 і більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань.

****Зі** здобувачами, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку менше 60 балів, а також з тими здобувачами, хто бажає підвищити свою рейтингову оцінку, на останньому за розкладом занятті з дисципліни в семестрі викладач проводить підсумковий семестровий контроль у вигляді заліку.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Також, заохочувальні бали можуть нараховуватися, якщо здобувач освіти, наприклад, виконав і захистив певні види робіт, відвідував всі лекції, семінарські й практичні заняття, має власний рукописний конспект лекцій та опрацьований додатковий навчальний матеріал, немає пропусків занять без поважних причин, відвідував додаткові консультації за участі лектора тощо.

Сума заохочувальних балів враховується при виставленні підсумкових балів в заліково-екзаменаційну відомість (але не більше **89 балів** в загальному підсумку) і може бути автоматично зарахована при виставленні підсумкової семестрової оцінки з відповідної освітньої компоненти.

Заохочувальні бали не є нормативними і не входять до таблиці розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти та основної шкали системи оцінювання.

Один захід може бути підставою для виставлення заохочувальних балів лише за однією найбільш релевантною освітньою компонентою.

Підсумкова кількість балів, набрана здобувачами освіти за виконання завдань з самостійної роботи, є однією з складових поточної успішності з навчальної дисципліни. Самостійна робота з кожної теми за робочою програмою навчальної дисципліни оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів з використанням стандартизованих узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань)

Можлива максимальна оцінка виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань)	Рівень виконання			
	Відмінний	Добрий	Задовільний	Незадовільний
3	3	2	1	0

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECT8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу.

Для успішного засвоєння курсу «Засади проведення спеціальних операцій» здобувач освіти має:

- регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття;
- систематично, системно й активно працювати на лекційних і практичних заняттях;
- відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях;
- виконувати у повному обсязі завдання, які вимагає підготувати викладач, належна їх якість;
- виконувати контрольні та інші самостійні роботи;
- дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Засади проведення спеціальних операцій» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів).

Рекомендовані джерела

Основна література

1.Лисенко С.О. Основні риси створення моделей інформаційної безпеки підприємств. *Fundamental and Applied Researches In Practice of Leading Scientific Schools*, 1 (19), 49-53. [In Ukrainian]

2.Лисенко, С. О. (2015). Організаційні засади та прийоми моделювання і реконструкції при розслідуванні правопорушень щодо інформаційної безпеки підприємств, установ та організацій. *Наукові праці МАУП*, (45), 24-29.

3.Лисенко, С. (2018). Спеціальна теорія адміністративно-правового регулювання інформаційної безпеки соціальних систем. *Публічне урядування*, (1 (11)), 199-210.

4.Лисенко С. О. Теорія адміністративно-правового забезпечення інформаційної безпеки підприємництва: монографія С. О. Лисенко. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2017. 404 с. Бібліогр. : с. 367–396.

5.Кобелева, Т. О. (2020). Комплаєнс-безпека промислового підприємства: теорія та методи.

6.Абрамов, В., & Мошинський, Р. (2011). Теорія безпеки та інститути (про вибір методологічної основи наукового дослідження системи національної безпеки). *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*, (3), 5-13.

7.Копан О. В. Забезпечення внутрішньої безпеки України: теоретикоуправлінські засади. Введення в поліцейську стратегію: монографія / О. В. Копан. – К.: НАВСУ, 2001. – 424 с.

8.Чередниченко, Н. В. (2009). Кадрова безпека як складова частина економічної безпеки підприємства (Doctoral dissertation, Видавництво СумДУ).

9.Інформаційна безпека організації як фактор посилення бренду роботодавця [Електронний ресурс] Л. В. Мазник, О. І. Драган Київський економічний науковий журнал. 2023. № 1. С. 39-44. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/kecsdj_2023_1_7

10.Безпека інформаційних систем організацій [Електронний ресурс] / Я. Пахольчук, А. Митко // Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2017. № 1. С. 89-96. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mvckrc_2017_1_11

11.Теоретичні аспекти розвитку та безпеки організації [Електронний ресурс] / Ю. В. Касьянова Управління розвитком. 2013. № 23. С. 126-128. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2013_23_56

12.Аналіз теоретичних викладок організації та управління соціально-економічною безпекою [Електронний ресурс] / А. Д. Калько // Інвестиції: практика та досвід. - 2012. - № 23. - С. 118-123. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2012_23_30